(Yeşilgireson) Matbaası
GIRESON

Fiatı : 25 Kş.

23 NİSAN 1946

SAYI : 3

AKSU

GİRESUN HALKEVİ DERGİSİ

Bu sayıda yazısı bulunanlar.
Yazı sırasıyle :

Saffet TUNAY
Behçet Kemal ÇAĞLAR
Mahmut BAYRAMLI
İsmail Hakkı SOYER
Coşkun ERTEPINAR
Salim Süha GÖKSAN
Kemal PEKER
Burhan SUNAR
Al — gün
İbrahim DEDE
ve saire

(Yeşilgireson) Matbaası
GİRESON

Evimizin Akın Olayları

● 2-3-1946 : Öğretmen Muharrem Tekdal tarafından "Birinci cihan harbinden sonraki şiirimiz„ hakkında bir konferans

● 9-3-1946 : Öğretmen Mahmut Bayramlı "Modern Sanayiinde iş bölümü„ konulu konferans.

● 16-3-946 : Dr. İsmail Akdağlı tarafından "Büyük Britanyada hekimlik„ konulu konferans

● 24-2-946 : Halkevleri kuruluş yıldönümü töreni : Ev başkanı Saim Bozbağ tarafından verilen bir açış söylevi

● 1-4-946 : İkinci İnönü zaferinin yıldönümü töreninde öğretmen Mahmut Bayramlı tarafından zaferi yaratan ruh ve siyasi sonuçları hakkında bir konferansla bu savaşta bulunmuş Hamza Erdoğmuş ağzından bir konuşma, öğretmen Saffet Tunayın inşat ettiği bir şiir,

● 9-4-946 : Mimar Sinanın ölüm yıldönümü töreninde [Koca mimarın hayat ve eserleri hakkında öğretmen Behçet Alptekin tarafından verilen bir konferansla öğretmen Saffet Tunay'ın ticaret odası mensuplarından İslahâtın okudukları şiirler.

● 13-4-946 : Şair Abdulhak Hamit Tarhanın ölüm yıldönümü dolayısiyle yapılan anış töreninde şairin hayat ve edebî yüksekliği hakkında öğretmen Muharrem Tekdalın verdiği konferansla öğretmen Saffet Tunayın eşber ve validem adlı eserleri hakkında metin üzerinden verdiği izahlar, Caferin Fnitenden okuduğu şiirler gecenin saygı havasını yaratmıştı.

● 24-2-946 Halkevlerimizin kuruluş yıldönümü kutlama töreninde ev başkanı Saim Bozbağ tarafından açış ve ülkü söylevi, Aşık Tekinin yazdığı halkevi destanının Suphi tarafından okunması, Rıfat Akaltan tarafından muzik

Bu tören sonunda alt kat salonda Vali İbrahim Etem Bozkurt eliyle açılan amatör resimleri sergisinin ziyareti, bu sergide ortaokul

Sonu arka kapakda

Sayı : 39
Cilt : IV

Yazı İşlerine Bakan
MUHARREM TEKDAL

23 Nisan - 1946

A K S U

GİRESUN VE ÇEVRESİ HALKEVLERİNİN DERGİSİ

(26) ncı 23 Nisan

Yazan : **Saffet TUNAY**

Baharın canlı bir bahar olan çocuğun günü Baştak ve boydak Türkiyeyin, (26) ıncı yıldönümü kutladığı bu mutlu günay yaprağı bizi güneşli günlere, aylı gecelere çıkaran yepyeni bir târih dönemecidir. Öyle bir evrim yaprağı ki : Bir zemberek düşüöün kurulmuş kurulmuş gerilişin son aşamasına kadar. Sonra bir hız boşanışıyle kuranların elini paralamıştır.

Gözen görümünüyle yarsıma duyguları yaratan yurdumuzun sinat yüklü bulutlarını işte bu hız boşanışı Şimşekten kamçılarla dağıttı. Bu öylesine bir enerji köpürüşü ki tam bir sosyal kavrayışa göre yalnız Ulus işi olay değil, Ulus aşırı bir anlayış doğurdu. . . .

Acı gerçeğe inanmıyan düşümsel tartıya uygun tatlı hayallere bağlı ülkücü Türk bütünlüğünün ileri gelenleri yurt köşelerinde (Müdafaai Hukuk) adıyle yer yer gruplaşmalara başlamış Ata mırasına yad ayağı bastırmamaya and veren sesine ses katıp milletleşen bu zümre (Millet Meclisi) ni de kurmuş Ankara'dan acnu ufuklarına yeni bir Türkiyenin adını va hayat anlayışıyle onun andını haykırmıştı.

Bu sesin gürlüğü dâvanın haklılığı söz götürmez bir olgunluk ve acıklıkla belirtmiş olmasındaydı :

Küçük, büyük herhangi bir coğrafi bütünlükte yaşıyan tarihi bir kütlenin haklı ondan iri milletlerden hiç aşağı olamıyacağı inanını haykırmış olmasındaydı.

O gün Anadoludan yükselen bu ses bugün acılar yüklü ikinci Dünya savaşı sonunda Hint, Hindonezya, Mısır, Irak bütün baskıdan sıyrılmak isteyen hurların ortak şarkısı olmuştur.

Ne mutlu Türküm diyene,
Ne mutlu bu şarkıyı dilden düşürmiyene.

Saffet TUNAY

Yurda Bakışlar ;

Giresunda Bir Gün Bir Gece

Yazan : **Behçet Kemal ÇAĞLAR**

Karadenizimizin Türkiye kıyılarını — vücudumuz suyun mavisinde ruhumuz yaprağın yeşilinde yıkanarak— doğaşmıya doyamayız ki. İçimiz içimize sığmaz olur, nihayet duygularımızı ruhumuza sindirebilmek için tutunacak bir yer gerekmiş gibi karaya ayak basarız. Daha fazla çalkanıp da; topuğumuz yere değer değmez geçecek eğreti bir yılgınlıkla bütün dünyayı boş bir kovuğa benzetip

Alttan gök, üsttende yer
Sarmış bir boş kovuğu ;
Bir çürümüş fındığın
İki yarım kabuğu

diye bedbinleşmenin yeri değildir. Denizde bir büyük şeye kavuşmanın çevkiyle çırpınırken, birden mazlûm mazlûm boynumuzu büktüğümüz olur, vehmederiz ki : bizi bağrına basan, elimizden kayıp gitmektedır. Madem ki sabah sabah Gireson koyundayız, madem ki şehir, kayaları, kumsalları, ormanları, sulariyle denize dalıp bize karşı gelmektedir, haydin kayığa; ver elini Gireson. Bizi birkaç gündür gezdirmiş vapuru, yeni duygularımızın anası denizin hâlâ sallamakta olduğu beşik diye, geriden seyredebilmek için; İstanbul otelinin pencereleri önünde çay içebiliriz. Üstü bezlerle örtülü bir kaç büyük kayık dilediğimiz zaman bizi alıp götürmek için nöbet beklemektedir. Yemyeşil bir deniz var. Duru tatlı, uçsuz bucaksız bir göl, dört yanını sarmış görünmez ormanların içine vuran ve dolân gölgesiyle böyle yeşill n niş sanılır. Karşıda sivri Dikmen tepesi; üstünde de, yeni saldığı dumana benzer koyu bir kümecik bulut. Dinlendiğimiz yeter dersek denizden dağa doğru giden bir kaldırımlı yokuşu tırmanır, sağdaki sokaklardan birine sapar, çıktıkça çıkarız taş duvarlardan incir ağaçları sarkar. Dere içlerinde üstleri asmalarla sarılı yabani armutlar uzanır. Gireson hâh koylarından birinin parıltısı kâh evlerden bir kümenin aklığı ile yüzümüze güler. Oralardan biraz terlemiş biraz yorulmuş dönüp Fındık İstasyonuna uğrayabiliriz. En güzel dinlenme çaresi denize girmektir. Fındık İstasyonu kamulaştırılmış bir eski değirmen arkının suladığı set set bir bahçedir ki dibinde bir geniş kumsal uzanır. Ayvasıl burnundan Kaletepeye kadar bütün deniz ayaklarının altındadır. Kıyısına büyük beyaz kuşlar konup dinlenirler. Ben oraları gezdiğim zaman İstasyonun müdürü Hakkı Mahir Durukan'dı. Bir ciddi şeyden konuşmıya başladı mı, dünya görüşüne hayran olur, şimdi bu büyük meselelerin konuşulduğu büyük Garp şehirlerinin birinden geliyor sanırdınız; Karadeniz manileri söylemiye başlayınca da şimdi Fındıklı tepelerin birinden inmiş horana kalkmak için kemençe sesi bekliyen bir Karadeniz uşağı olduğuna hükmederdiniz. Böyle tenha ve güzel bir kumsalda uzun uzun yıkanmak, değirmen arkında omuzlarınızı tatlı suya dövdürmek, öte kıyılara uzanıp bir kayanın üstüne oturmak, deniz dalgalarını dünya olayları ve oturduğunuz kayayı millî misak Türkiyesi farzetmek, eşini arayan bir tek kanat gibi göğsünüzü hedef tutarak gelen yelkenliyi müjde getirecekmiş gibi çarpıntıyla beklemek, yoldan omuzundaki deyneğin iki yanına süt bakraçları asarak geçen köylüleri bağrınıza basmak istiyerek süzmek . . . Uçan martılar, geçen yelkenler, giden köylüler sizi artlarından bir yerlere çağırıyor gibdi'r. İstermisiniz Giresona gelmişken Orduyu da görmek fırsatını kaçırmıyalım. Dostlar bizim için akşam gezileri tertipliye dursunlar, biz fındık ve eğrilti otu yeşillikleri çiğniyerek, Turna ve Melet sularını geçerek karşımızda beliren alaca yeşil bir tepeye doğru kumlu bir yoldan, mısır ve yabani zeytin çitleri arasından ilerliyelim. Bir kaç saat sonra kankru cebi gibi kıvrılan bir koyun içinde Ordu görünecektir. Bir çok evleri koyun düzlüğüne yayılıp uzanan, ancak iki ucundan tepelere tırmanıp tutunan bir şehir. Baharları bahçe'e i de ki şeftali ve erik ağaçları öyle bol çiç k açarki koya yaklaşan gemiler bir tabiat düğününün üstüne geldik zannederler. Kıyıdan uzaklaşıpta dağa tırmandıkca, kayalıklarla serviliklerin çerçevesi arasından denizi bir büyük güzellik ve muvazene tablosu diye seyredebilecek seviyeye erdikçe; su çağıltıları kulakları doldurur; Fındıkları bastıran kirazlar, kestaneler, cevizler her tarafa ormanlaşmış bir bahçe edası verir; yeşil Ordu bu. Orada Ankaralı Aşık Ömer'in Bağrıyanık masalını kullanan bir eski dostu vardır. Mesafeler ardından zaman zaman halk ağzı mısralarla Orduyu ve Ankarayı kucaklaştırdıkları olur. Ama bu tepelere tırmanırken onlar ne söyleseler dinlemek için dikkat ayıramazsınız. Çünkü Ordu mavilik ayağına serildikçe, yeşillik koynuna sokuldukça, utanır gibi, sevinir gibi hal alır, renklenir, canlanır, güzelleşir. Akşam olmadan Gireson'a dönmeliyiz. Batıyı Kaletepeden seyretmek fırsatını bir daha bulamayız.

İşte başucumuzdaki gök denizine demirlemiş Giresonun çapası halindeki Gediktepeyle karşı karşıyayız. Kale yolu üstüdenyiz; Çınarlar mahallesi altımızdadır. Önümüzde, aşağıda Hacı Hüseyin koyu var. Bütün karşı tepeler fındık ormanı. Evler düzgün derli toplu; ortada bir irice bir yapı : Topal Osman'ın diregine pars gibi tırmanıp Pontus beyrağını alaşağı ettiği bina. Kaleye tırmanıyoruz. Ramazan topunun dibinde, tehlikeli çanın altındayız. Yanıbaşımızda yıkık ceneviz surları. Önümüzde güneş batmak üzeredir. Arkada bıraktığımız Hacı Hüseyin koyündan daha geniş ve güzel bir koy. Batlama koyu solda ilerde uzanıyor. Denizin yanıbaşından başlayıp tepelerin üst başına kadar set set devam eden fındıklık yamaçların arasına sıkışıp iki taraftan denize açılan boğazda biribiriyle yarış edercesine fışkırmış beyazlıklar ve yeşillikler: Evler ve bahçeler, Gireson Karadenizin Alanyası, yahut Alanya Akdenizin Giresonu. Oradaki cebelireis yerine burada dikmen dağı, Buradaki Lonca yerin, oradaki Tersane... Kaletepenin en üstünde top ve mermi minyatürleriyle süslenmiş taş sütunlar arasında, aşağıdan bakılınca saksıyı andıran bir mezar var. İki koya

birden göz atacak durumda Giresonu bekliyor gibi. Günahı sevabı ne olursa olsun burada bir gerçek halk kahramanı yatıyor. Bu kıyılarda epeyce esmiş yağmış topal Osman bir Topal Timur taslağı. Topal ama Mustafa Kemal'in desteği. Maksat uğruna sahil uşaklarını çakı gibi kullanan adam; Güneş suları tirşe tirşe boyuyarak batıyor. Ve biz söyleniyoruz :

Sunarmış bal yapıp da zehirini her sevilen;
İn, Güneş; ateşini sen de iksir yap da sun.
Batlama yakut havuz ve batıda bir tören.
Bu akşam irem bağı yine bizim Giresun.

Mosmor ufkun üstünde birden büyüyen Güneş
Bir gemi penceresi bir ateş ırmağına.
Deniz uçsuz bucaksız ana şefkatine eş;
Günbaşlı çocuğunu çekiyor kucağına.

Dövünüp aranmakla geçirmiş hep gündüzü,
Şimdide ruhu ipek, örtüsü bakır ve tunç,
Derisi pırıl pırıl, belirsiz ağzı yüzü,
Deniz susuz bir ejder Güneş olgun bir turunç.

Çıkmıştır deniz suyu bir tuzlu su olmaktan;
Bazı ten, bazı çini, bazı da gül yaprağı.
Dayanır mı can buna, durulurmu uzaktan?
Eriyip eteklerden iniyor Dikmen dağı.

Her zeresinde onu yaşatıyor bir parça,
Göklerden kıskanarak güneşi gömen sular
Çok değil penbe kalsa bu koyda haftalarca
İçine sine sine güneşi emen sular.

Arkamızda Gireson kayıkçıları sur kırıntıları üstüne kurdukları çilingir sofrasında bağlama çalıp mâni söyüyorlar :

Sarayburnundan geçerken
Sırmalı yelken açarken
Sarhoş olmak bilmezdim
Yar doldurur ben içerken.

Oh çini çini çini
Yerim ağzın içini
Ben senden ayrı yemem
Bir fındığın içini

Manilerinden de belli ya : Giresonlular hep tetikte, hep keyfe düşkün, kanı işlek, neşesi bol, atik çevik, cömert, müsrif, velhasıl sevimli insanlardır. Gelin onlardan bir başka grubun, arasında şair Can Akenginle Saim Bozbağın bulunduğu dostların içine katılalım. Yazık Can Akengi'ne ölmeden evvel raslamalıydınız. Bursada ölen sevgilisinin havasına kapılmış senenin bir çok aylarını dağlarda geçirmiye alışmış bir asri ve akıllı mecnundu o. Bol kıvırcık saçları, toparlak sevimli bir yüzü, bulanık iri gözleri vardı. Dağlara niçin düştüğünü soranlara şöyle cevap verirdi :

Gelen dağlar sırt sırta, giden dağlar kolkola
Dediler: Ey tedirgin gine mi düştün yola?
Bitti dedim o Baküs sofrasındaki mola.
Daha bin gez hahirler, kıranlar aşılacak ;
Bağrımın bir andı var; başla savaşılacak
Dağlar gibi sırt sırta, dağlar gibi kol kola

Madem ki bir şairi andık, mademki şimdi bu satte eşya, şiir ve insan şâir kesilmek üzeredir. Madem ki deniz kıyısında gerilmiş balık ağları mehtap avı için bizi davet ediyor. Yüriyelim bakalım. Yollardan bir peştamalı beline sarmış, bir peştamalı omuzlarına atmış bir peştamalı da başına dolamış köylü kadınlar geçiyor. Sınki köpükten yeni halk olunmuş deniz kızlarıdır ki kıyıda kurumakta olan peştamallarla giyinivermişler. mermer vücutları bu peştamallar altında çıplak sanılır. Geniş Alınları, kavisli burunları karanlıkta heykellerinki gibi parıldar. Arkamıza dönüpte Batlama koyu üstünden seyre daldıkımı : Gireson, kıvırcık yeşil saçlı başını yere dayamış tabiat ananın kulağında kocaman inci inci beyaz bir küpe gibidir. Biraz daha ilerledikimi, Etem Kılınççı'nın Ayvasıl burnu ucundaki çardağından sesler duyarız. Çıtırın bağlaması, Karadenizin kıvrak ruhunu, girift ıztırabını dile getirmektedir. İşte bir ses yükseliyor. Ya Saim Bozbağ'ın ya, Mahir Durukan'ın ya İş Bankası Müdürü Veli'nin ya da Aşık Ömerin sesi bir manzum nağradır bu :

Yoktur bunun olmazı, ne haklası naslı :
Göğe naklettik gitti bu gece Ayvasılı
Elimizde bir ucu yanmış kâğıt fener ay
Tanrı Bizi evini basmış huvardalar say.

Gece denizi koyu mor bir atlasa çevirmiş, ayda onu gergefine germiş üzerine sırmayla destan işliyor Ve Çıtır Mustafa'nın bağlamasından türküler taşıyor.

Dostuma yaptırdım mor atlas fistan
Üstüne yazdırdım sırmalı destan.

. . . .

Avunmama gayri çare kalmadı,
Tanrıya yazdım da posta almadı.

İçimiz sırlarla gıcıklanmış, gönlümüz güzelliğe adanmış ; yatağa girebilir miyiz? Haydin; içindeki sert beyaz parçacıklar şimdi elmaslar gibi parıldıyan kıyı kumunun üstünde, denizin dalgacıkları dibine uzanalım. Kumda başlayıp denizde biten gündüzden kalma ayak izleri, bedenini suya büsbütün bırakıp şimdi omuzlarımıza konmıya gelmiş avâre ruhların son vücut izleridir. Yakın ve şefkatlı gök, bizi emzireblimek için ayağımızın ucuna basarak göğsüne erişmemizi bekliyor. Kıvrak ve aldatıcı deniz, bizi durmadan koynuna çağırıyor. Uzakta fener göz kırpıyor. Seyrek yıldızlar, çok ışıklı hatta yangınlı bir visal dünyasını açacak anahtarların delikleri. Gece yarısını biraz geçmiştir, kıvranan arzuların fecir saati demektir. Ruhumuz sesleniyor ;

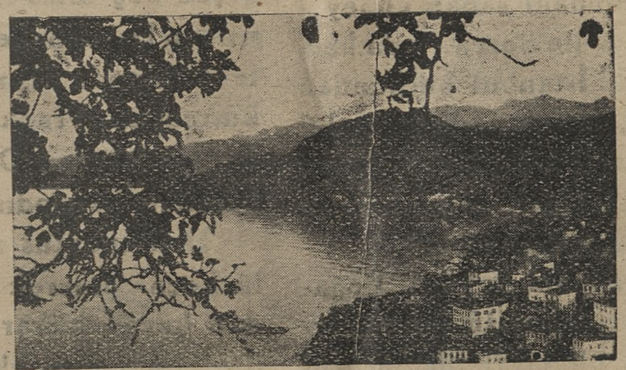
Yeter böyle uzaktan şefkat dolu bakışın
Yeter beni süt ana toprağa bırakışın,
Emziriyor bu deniz, bu toprak ancak teni,
Gök ana ! emzir beni. Gök ana! emzir ben

Ermiş rüyalarile dolsun yataksız uykum,
Ey göğsünden nebiler fışkıran esrarlı kum!
Bana da o bilinmez, o çorak feyzini sun.
Bana miyrac olmazsa mezar olsun Giresun

Kıyıda dünden yarım bıraktıkları mavnaları yapmıya gelen işçilerin âlet sesleri duyulmaya başlıyor, bizse mazlûm, kararsız başımızı göğsümüze eğip ruhumuza söyleniyoruz :

Mâdem gemi yapmayı başaramaz bir Nuhum
Git boğulma tufanda, beni bırak ey ruhum!

Behçet Kemal ÇAĞLAR

TARİHTE BOĞAZLAR MESELESİ

Yazan : **Mahmut BAYRAMLI**

Günün en önemli siyasî olaylarından biride Boğazlar meselesidir. bizim için hayati ehemmiyyeti olan Boğazlar meselesinin tarihi safahatını gözden geçirelim, Meselenin tarihi gelişimini görmeden Boğazlar umumî tabiriyle kasdedilen bölgenin coğrafi yerini belirtelim :

a) Çanakkale boğazı : Batı-kuzeyinde Gelibolu yarımadası ve Saros körfezinin Bakla burnu kuzey - doğusundan 4 km. uzaklıktaki bir noktadan başlıyarak Marmara üzerinde kumbağıda nihayet bulan bir çizginin güney doğusundaki saha; güney - doğuda kıyı ile Bozca - ada karşısından eski İstanbul burnundan başlıyarak, Marmarada Karabikanın kuzeyine kadar kıyıdan 20 km. mesafeden geçen bir çizgi arasında kalan saha.

b) Karadeniz boğazı; Boğazın iki kıyısından 15 km. içerden geçen bir çizgi ile çevrili saha.

c) Emirali adası ayrık, bütün Marmara adaları,

d) Adalar denizinde : Semadirek, Limni, Bozca ada ve Tavşan adaları.

Umumî hatlarını çizdiğimiz boğazlar bölgesi dünya tarihinin en mühim siyasi ve askeri olaylarına sahne olmuştur. Tarihin eski çağlarından beri boğazlar Asya - Avrupa, Akdeniz - Karadeniz arasında en başta gelen birer geçit rolünü oynamışlardır.

Çanakkale boğazına verilen Hellespontus, Dardanelles; Karadeniz boğazına verilen Bosforuz (Bosporus) adları Yunan mitolojisinden gelmedir. Efsanenin yazdığına göre Çanakkaleyi ilk geçen baş tanrı Zevsin oğullarından Dardanelles'tir. Çanakkale yakınında Turuva Devletini kurmuştur. Frenkler tarafından boğaza verilen Dardanelles adı buradan kalmadır.

Hellespontus adı : Altıntüylü koça binerek kaynanalarından kaçan iki kardeşten kiz kardeş Helle Çanakkalede düşmüş olduğundan Hellespontus denmiştir.

Bosforusa gelince : Ulu tanrı Zevs ayni zamanda çapkın bir tanrıdır. Argolit kralının güzel

kızı İyoyu seviyor. Kıskanç karısı Hera bunu sezmiştir. Zevs sevgili İyosunu Heranın gözünden saklamak için öküz (Bos) kılığına sokmuş, Hera çok geçmeden bunuda duymuştur. İyoya bir kara sinek musallat ediyor. Kara sinekten kurtulmak için İyo Karadeniz boğazını (Borus) geçiyor. Sonraları Karadeniz boğazına öküz boğazı anlamında (Bosporus) denmiştir.

Yunan mitolojilerinden meşhur İlyadanın konusu olan Turuva harpleri Turuva kralının oğlu Paris tarafından kaçırılan Pelopones kralının güzel karısı Helana yüzünden çıkmamış olsa gerektir. Olsa, olsa Turuvalıların boğazlardaki Yunan menfaatlarını ele geçirmelerinden olabilir.

Milâttan önce 513 lerde Ônasyanın biricik hâkimi olan Daryus egemenliğini gölgeleyen İskitlerin hakkından gelmek için yaptığı büyük İskit seferinde ordusunu bugünkü Anadolu hisarı yerinde kurdurduğu büyük köprüden geçirtmişti. İskitlere boyun eğdiremiyen Daryus Trakyayı hâkimiyetine geçirerek perişan bir halde döndü. Boğazların pers egemenliğine geçmesi Yunanlıların iktisadî ve siyasi menfaatlarını çiğnediğinden aralarında 500 447 arasında devam eden " Pers harpleri „ vukua geldi. Daryusun o ğ l u Kerkes (Serhas) babasının öcünü almak için muazzam ordusiyle Çanakkale boğazına kurdurduğu köprü caddeden ihtişamla geçti. Atinayı işgale muvaffak oldu isede Yunanlılara denizde mağlup oldu. Boğazlar Büyük İskendere kadar Perslerde kaldı.

Binlerce yıldanberi Avrupaya akan Türk seli zaman zaman boğazlarada yayıldı. Fakat boğazların devamlı olarak Türk hakimiyetine geçmesi 1356 da Süleyman paşanın Geliboluyu işgalile başlar. Osmanlı tarih ve edebiyatında efsaneleştirilen geçiş olayı şöyledir : Bir akşam Çanakkale boğazının sularında dalgın dalgın mehtabı seyreden Süleyman paşa başını göğe kaldırdığında tarihinden göğe yükselen Ayın işaret parmağı şekline bürünerek Gelibolu semtinden paşaya sanki "Gel!„ diye seslendiğini duydu. Paşa dalgalardan yankılanan sesi bütün Anadolu Türklüğünün duyduğuna inanarak heyecanla sarsıldı. Ertesi gün köseleyle birbirine bağlı ağaçlardan iki sal yapıldı. Akşamın alaca karanlığında 39 Türk yiğiti iki salla boğazı geçtiler. Kolayca Geliboluyu işgal ettiler.

Tarihi gerçek şudur ki Bizans İmparatoru Sırp ve Bulgarlara karşı Orhan beyden yardım istemiş o da 20000 suvari göndermiştir. Gelibolu h a l k ı Türklerden memnun kalmış. Süleyman paşada bir zelzeleyi behane ederek Geliboluyu zaptetmiştir. Boğazlar ele geçtikten sonra Venedik ve Ceneviz rekabetiyle karşılaşılmıştır. Venedik, Ceneviz mücadelesinde yıl-

dırımdan itibaren üstünlük Osmanlılara geçmiştir.

Kaardeniz yıldırım Goliboluyu tahkim etmiş ve deniz üssü yapmıştır.

boğazına güzelce hisar (Anadolu hisar) ı yaptırmıştır. . Boğazların tamamiyle Türk egemenliğine girmesi Fatih zamanındadır. Fatih boğaz kesen (Rumelihisar) ını yaptırdı, İstanbul'u aldı; Çanakkale boğazında Kilidülbahir Seddülbahir, Bozca ada tahkim olundu.

Osmanlıların en parlak çağı 16 cı asırda Kanunî Süleyman dostu Fransızlara boğazlardan serbestçe geçmek hakkını bir " Lütfü şahane „ olarak verdi. Osmanlıların gerilemeye başladığı 18. ci asırdan itibaren Devletin hükümranlık hakkını gaspeden Kapitülâsyonların çekirdeğini, Kanuninin 1535 de lütfettiği imtiyazlar teşkil eder.

Türkleri Avrupa'dan boğazların doğusuna atmak esasına dayanan "Şark meselesi „ ve onun istihdaf ettiği boğazlar meselesi 18. ci asırda Rusya kuvvetli bir Devlet haline gelince alevlendi. Pr. Alber Sorel "Şark meselesi „ adlı eserinde " Türkler Rumeliye ayak bastı, Şark meselesi başladı; Ruslar 18. ci asırda kuvvetli bir Devlet haline gelince Şark meselesini benimsedi „ diyor.

Rusya 1613 den itibaren Romanof sülâlesinin idaresindedir. 17. inci asrın sonlarında Romanoflardan Petro I Rusyayı muasır Avrupa Devletleri seviyesine çıkarmak ve denizlere kavuşturmak politikasını gütmektedir. Bu siyasetini gerçekleştirebilmek için batıda İsveç, güneyde Osmanlılarla hesaplaşmak gerekiyordu. Osmanlılar 1683 Viyana bozkunundan sonra hezimetten hezimete uğradılar. Petro I İsveçle yaptığı 1709 Pol.ava muharebesini kazandı, batıdan sınırlarını Baltık denizine dayadı. 1711 de Osmanlılarla yaptığı Prut harbinde ciddi bir hezimete uğramak üzere iken kuvvetli politikası ve Osmanlı Devlet adamlarının şaheser hamakatları sayesinde kurtuldu. Petro tahakkuk ettiremediği istilâ plânlarını kendisine izafe edilen bir vasiyetnamede göstermiştir. Rusyanın gütmüş olduğu genişleme politikasına yalnız Çarların eseri denemez. Rusya Avrupa Devletler manzumesinde siyasî ve iktisadî bakımdan kuvvetli b i r mevki alabilmesi için denizlere, bilhassa Karadenize ve Akdenize açılmek zaruretini duyuyordu.

Rus denizlerinden Baltık, şimal, Büyük Okyanus denizleri senenin çoğu zamanlarında donduklarından istifadeli mahreç olamiyorlardı. Bu sebepledirki Rusya boğazlara hâkim olmayi ideal edinmişti.

Osmahlı Devleti 1768 Rus Seferinden fecî bir mağlubiyetle çıktı. Bunun sonucu olarak kendileri için en meş'um bir muahede olan 1774 küçük Kaynarca antlaşmasını imzaladılar. Bu barışla

Kırıma istiklâl veriliyor, Rusya Karadenize inmek ve bu deniz kıyısında gemi yapmak, bunlardan daha acı olarak Osmanlı Devleti uyruğundaki ortodoksları koruma hakkını alıyordu.

Rusya bundan sonra doğu Akdenizde de faal bir rol oynamak istediğinden İstanbul ve boğazlar hakkındaki politikasını tatbike başladı. Rusyanın bu gayeye varabilmesi için iki tasavvuru vardı.

1 — Bizans İmparatorluğunu diriltmek ve onun üzerinde kuracağı himaye ile boğazlara hâkim olmak.

2 — İstilâ suretile boğazları ilhak etmek.

Bu maksatlarla Rus siyaseti 18. ci asır sonlarından 1917 ye kadar üç yoldan güdülmüştür.

a) Osmanlı İmparatorluğu ile tek başına savaşmak.

b) Osmanlı İmparatorluğu üzerinde siyasî baskılar yaparak himaye kurmak.

c) Fransa, İngiltere ve Avusturyayı Osmanlı İmparatorluğunun taksimine zorlamak.

Osmanlı ülkelerinde Rusyanın genişlemesi Avusturyanın işine gelmemiş fakat, Alamanya meselel riyle uğraştığından Rusyaya karşı kesin bir cephe alamamıştır. 18 ci asırda boğazlar meselesi ve Rusyanın durumu ile geniş ölçüde ilgilenen Fransa olmuştur.

Fransa asrın sonlarına doğru Amerikadeki sömürgeleriyle Atlantikte egemenliği İngiltereye kaptırdı. Zararlarını telâfi edebilmek için Akdenizi bir Fransız gölü haline getirmek istiyordu.

Bu yüzden Rusyanın Karadenize ve boğazlara hakim olmasına şiddetle muhalifti. Fransa Akdenize ait plânlarını gerçekleştirmek, üzere 1798 tarihinde Bonaparta Mısır ve Suriyeyi işgal ettirdi. İngiliz, Rus, Osmanlı müttefik kuvvetlerine yenildi; isteğine ulaşamadı. 1831-1840 arasında Osmanlı Devletine karşı ayaklanan Kavalalı M. Aliyi himaye ettisede yine İngiliz - Rus muhalefetiyle karşılaştı.

İngiltere 18. ci yüzyılda henüz Hindistan İmparatorluğunu kurmamış olduğundan boğazlar meselesile yalnız ekonomik bakımdan ilgilenmektedir. 19 uncu yüzyılda İngiltere Hindistan İmparatorluğunu kurunca durum değişti. Mısır, Dicle, Fırat bilhassa boğazlar yoluna önem vermiye başladı. Adı geçen bölgelerde artık Fransız - Rus menfaatı yerine; İngiliz- Rus menfaatları çarpışmıya başladı. İngiltere siyaşî ve iktisadî faydalarını korumak amacile boğazların Rus veya Fransız egemenliğine geçmesine engel oldu. Boğazlar probleminde daima bir baskül rolünü oynamıştır. İngiliz diplomatlarından biri " Osmanlı Devletinin toprak bütünlüğü İngiliz menfaatları gereğinden olduğunu kabul etmeyen bir devletle müzakereye girişemeyiz „ diyerek " Toprak bütünlüğü „ ilkelerinin iç yüzünü açıklamıştır.

Bugünün siyasî olaylarına bakınca istemiyerek insanın ağzından " Hakikaten tarih tekerrürmüş „ sözleri dökülüyor.

— Devamı Var —

FRANSIZ
ŞİİRİNİ NASIL ANLIYORUZ

Yazan : **İsmail Hakkı SOYER**

Geçen sayıda bizi tercüme mevzuu üerinda yazı yazmaya sevk eden en taze ilham kaynağının bazı dergi ve gazetelerde gördüğümüz; Pol Valerinin şairliğine. şiir anlayışına ve hususile (Deniz mezarlığı) adındaki şiirine ait yazılar olduğunu belirtmiştik.

Yazı sahipleri; bu ünlü Fransız şairini ölümünün yıl dönümü dolayısile hatırlalamıslar; kendisıne, şiirlerine ve şiir anlayışına hayranlıklarını belirtmişler ve bu münasebetle (Deniz mezarlığı) adındaki şiirinden bazı mısralarla türkçe tercümelerini vermişlerdi. Bu yazılardan biri o kadar güzel bir üslupla yazılmıştı ki insanın ona mensur şiir diyeceği geliyor. Fakat mevzuumuzu daha kolay anlaşılır bir hale getırmek için bazı edebiyat mnesuplardaki şiir telakkisini belirtmek lâzımdır. Bu telakkiye göre : Bir şiirden zevk duyulması için mutlaka manasını anlamağa lüzum yoktur. Ondan tıpkı bir muzik parçası gibi zevk alırız. İşte mensur şiir dediğimiz yazı da bu kabîldendir. Onda üslup ve tarz güzelliği vardir. Yoksa kullanılan kelimelerde mana ve tasvir yoktur. Halbuki aksine olarak gaye: Pol Valerinin şiirlerinin taşıdığı derin ve güzel manaları anlatmaktı . Meselâ : Bir danesi için: Ruhun akışını bize anlatmiyor mu? Deniyor.

Çoğunluğun beğendiği ve takdir ettığı ve fakat bizim göremediğimiz ve anlayamadığımız güzellikler yardır ki; bunları anlamış gibi görünür ve takdirlerimizi izhar ederiz. Büyük edip ve şairimiz Namık Kemal merhumun memleketimizde roman tarzında ilk mahsul olarak tanınan(İntibah) adındaki edebi eserini bilmem okudunuz mu? (Son zamanlarda yeni harflerle de basılmıştır.) Bu romanın başlıca kahramanı olan Ali Bey; ilk defa olarak iştirak ettiği ve o zaman İstanbul'un en çok rağbette olan (Kaathane) eğlencelerinden hiçbiri haz duymadığı halde arkadaşlarının keyfini paylaşmak istemiş, hakikatte hiç zevk duymadığı Kâathane âlemine karşı zoraki bir memnunluk vk hayranlık izhar etmiş ve arkadaşlarının hareketlerini taklid etmiştir. Bu münasebetle insanların peşin hükümlerini gösteren enterasan bir misal aklıma geldi.

Eski İzmir Valisi rahmetli Kâzım paşayı, bu vazifede kaldığı müddetçe köye ve köylöye aşik bir rolde görüyoruz. Bütün hayatı köylerde ve köyleri dolaşmakla geçtiği için otomobilinin adını (Yürük) koymuştu. Eğer hattrımda yanlış kalmamışsa, Bürhan Asaf adında bir gazeteciyle beraber bir köyün sokaklarını dolaşırken : Üstü başı kirli, elbisesi yırtık, hulasa insanın tiksinmeden bakamıyacağı bir çocuğa rastlamışlar, o sırada Paşa köyün ve köyiülrin güzelliğinden bahsediyormuş' çocuğu görünce davasının maddi delilini yakalamış bir insan tayriyle: İşte şu çocuğun güzelliğine ba-

kınız, demiş. Paşanın mübalaalarından usanmış olan gazetecinin bu sefer sabrı tükenmiş Paşam demiş , bu çocuğun neresi güzel? Bu söz üzerine paşa dalmış olduğu vecid ve istiğraktan uyanarak çocuğu şuurlu bir bakışla süz neye başlamış hiçbir tarafında güzellikten eser bulamayınca " Sümükleri süzel akıyor „ demiş, (Realizmi sevmeyen okuyucular bu tabiri aynen naklettiğimden dolayi beni mazur görsunler.)

Fransız şiirini biz nasıl anlıyoruz? Bu sorunun cevabını çok seneler evvel bizim edebiyatcımızın; kendisine ve şiirlerine hayran kaldığı ünlü şair Pol Valeri vermiştir. Kendisi Şarl Bodlerin (Fleursdu Mal) namındaki manzum eserine yazdığı mukaddimede: (Bu eser (Elem çiçekleri) adile dilimize çevrilmiştir.) " Fransız şiiri Fransa dışında tanınmâmıştır. Çünkü; Fransız dilinin aslına ve kavamızına vakıf olmıyanlar için onu anlamak çok zordur. Viktor Hügo bile Fransa dışında şiirlerinden ziyede romanlariyle tanınmıştır. diyor. „

Şimdi; Pol Valeriye hayran yazarımızın, onun şiirlerini ne dereceye kadar anladığını görmek için, (Deniz mezarlığı) adındaki eserinden verdiği doknz mısrağın tercümelerini tahlil edelim. Yalnız; bu konuda daha açık bir fikir edinebilmek için önce haber verelimki Pol Valerinin (Cimetiêre marin) yani; Deniz mezarlığı şiirlyle tasvir etmek istediği şey; (Tuzla) dır. Tuzlayı Deniz mezerlığına benzelmiştir. Çünkü deniz; Tuzlada gömülür kaybolur. Bunu eserin adından anlamak mümkün olduğu kadar mısraların hakikî manalarına nüfuz etmeklede anlıyabiliriz. Meselâ: Laviest Vaste etan tivred absence misra ile Tuzlanın içinde bulunan yo'un geniş olduğunu anlatmak istiyor. Bu; hiç bir tereddüde mahal bırakmıyacak derecede açıktır. Halbuki bizim yazar bunu Türkçeye manzum olarak aynen şöyle çevirmiştir: YOKLUKLA MEST HAYAT ALABİLDİNE GENİŞ. Nekadar yanlış ve manasız bir tercüme. Tolerans göstererek tercümenin yanlışlığını ve şairin kastetdiği manaları taşımamasını, mazur görelim. Fakat hiç olmazsa herhangi başka bir fikir ve mana taşıyabilseydi (Yoklukla mest hayat alabildiğine geniş) sözlerinden ne anlıyabiliriz? Dokuz mısradan iki danesi vardır ki bunlarla Pol Valeri; havadan alınan kimbilir ne gibi keskin bir koku ile her şeyin sararıp solmuş olduğunu anlatmak istiyor, bizim yazar ise bu iki mısraı manzum olarak şu şekilde tercüme ediyor.

Herşey herşey yenmış havada dağılarak
Bilmediğim hissiz bir cevherde erimiş

Burada bilhassa (Hiseiz cevher) tabirinin dikkati çekmemesi kabil değildir. Havada yanmış, hissiz bir cevherde erimiş? Birşey havada yandıktan sonra hissiz ceykerde nasıl erir, hem cevherin hislisi hissizi olurmu ? Bunların muhakemesini okuyuculara bırakıyorum. Yalnız (Hissiz cevher) tabirini keskin koku manasına gelen (Sevêre Essance) nın karşılığı olarak kullandığını belirtmekle iktifa edeyim.

Dokuz mısrağın içinde yine üç tanesi vardır ki şair bunlarla şunu söyliyor. Acı iatlıdı, ruh parlak, bu toprakda saklı ölüler çoktur. O toprak ki onları ısıtır ve sırlarını kurutur. Şairin büyük bir teşbih ve mecaz kudreti ve şiir sanatile (Deniz mazarlı adındaki eserinde (Tuzla) yı tasvir etmek istediğini söylemiştik. Acı tatlıdır diyor. Çünkü tuz hem acıdır hem lezzetli ve netice itibarile tatlıdır. Bütün yemeklerin tatını ancak tuz sayesinde anlıyoruz. (Ruh) sözüyle kastedilen şey ise doğrudan doğruya (Tuz) dur. Bizim yazar şairin dilinden anlamadığı içindir ki bu mısağı Acılar

Tatrıdır düşünce barrak şeklinde çevirmiştir. Bu toprakta saklı ölüler çoktur. Manasını ifade eden mısrada " Gizlenmiş ölüler bu torraktan memnundur." şeklinde tercüme edilmiştir. Yazıyı uzatmamak için Fransızca asıllarıyle burada karşılaştırmıyorum. Fakat eminim ki okuyucular mantık ve muhakemeleriyle hakikatı kesfetmekte asla geçikmiyeceklerdir. Yalnız şu kadarını söyliyeyim ki bizim yazarın, karşılığını (Memnun) olarak aldığı kelimenin aslı yani Fransızcası (Bien) dır. Bu kelimenin Fransızcada iki karşılığı vardır. Birisi (Eyi) diğeride (Çok) dur. Fakat (Bien) kelimesinin memnun manasını ifade etmesi asla tasavvur edilemez. Bien bir de (mal) manasına da gelir amma burada yeri olamaz.

Lâkin mütercimin bu dokuz mısra içinde asıl şaheser anlayışını sonuncusunda görüyoruz. Pöl Valeri dokuzuncu mısrada; Pirene sıra dağlarından (Yukarı Midi) namındaki dağa hitap ediyor. Bu dağlar iki danedir. Birinin adı aşağı Midi diğerinin de yukarı Midi dir mısrağın Fransızcasını aynen yazıyorum: (Midi lahut Midi sans mouvement) bunun doğru tercümesi : (Ey yukarı Midi. Hareketsiz Midi) dir bizim yazar ise bunu manzum olarak (Tepede öğle vakti kıpırdamayan öyle) şeklinde çevirmiştir. Bu mısradaki bes kelimeden dördünün tamamen yanlış çevrildiğini bir tarafa bırakarak bu (Tepede öyle mısrağında; vezin, kafiye ve mana bakımından en ufak bir değer ve güzellik bulmak kabilmidir? Acaba kıpırdayan öyle varmıdır ki kıpırdamayanı da olsun.

Kanaatımca bundan çıkarılacak netiçe şudur: Pol Valerinin şiirleri bir altın ve bir pırlanta kadar değerlidir ve güzeldir. Fakat anlamadığı halde anladığını iddia eden yazarlarımız onu bir bakıra hatta bir tenekeye tahvil ederek ve fakat bunu yaptıklarının farkınd olmıyarak teşhir ve hayranlıklarını ishar ediyorlar.

Zavallı Pol Valeri sag olupda şiirlerinin ne hale sokulduğuna vakıf olsaydı kimbilir ne kadar teessür duyacaktı çünkü her ne kadar o Fransız şiirinin Fransa dışında anlaşılmadığını çok evvel söylemiş isede bu kadar da fena anlaşılacağını her halde hayaline getirmemişti.

İsmail Hakkı SOYER

Bebeğin Uykusu

I

Kızım Ayla'ya
1943

Şurda biri var kucakta
Çiçeklere, kuşlara eş .
Sesi köşede, bucakta ,
O, bize gün, bize güneş .

Kuğu bebek, keklik bebek
Neşemizdir dilimizde .
O, bütün bir hayata denk ,
Altın toptur elimizde.

Gün dolusu ninni ona ,
Şimdi dağlar, taşlar uyur .
Yarı gece ninni ona ;
Hep uyanık başlar uyur .

Uyur artık, uyur şimdi ,
Kuşlar, ağaçlar, uykuda .
Nefes nefes büyür şimdi ;
Kapar güzlerini o da. . .

II

Oğlum Aybar'a
1946

Uyu, ışık yüzlü çocuk ,
Uyu, nergis gözlüm uyu .
Güzel olur bu yolculuk ;
Annen özler o uykuyu .

Günün altın arabası ;
Yüce dağlar ardındadır .
Uyandırma, sus, ablası ,
Uyku masal tadındadır .

Uuyusun bir, uyusun da ,
Yine oynar gün boyunca .
Susun kuşlar, hep susun da,
Düşler görsün uça uça . .

Uyu ışık yüzlü çocuk ,
Uyu, masal kuşum uyu .
Güzel olur o yolculuk ,
Dolaşırsın gökler boyu . . .

Coşkun ERTEPINAR

Düşünmek için vakit ayırmalıyız

Yazan : **Ernest DİMNET**
Çeviren : **Alâettin GÜNEYSU**

Zihni tenbellik veya korkaklık bazı insanları koyun gibi hareket etmeğe sevkeder. Şüphesiz dünya fikirlerle uğraşır ve tekrarlanan bu sözler bazı mütefekkirlerce mutabakaten sağlam duvarında bir delik açılıncıya kadar devam eder.

Bazı küçük zevklerimiz veya zevksizliklerimiz müstesna herhangi bir mevzu canımızı sıktığı vakit düşünmekten vazgeçeriz. Eğer bir dakika gelir de bir kitap veya gazete ortaya bir mesele atar veya bir haber hususunda fikrimizi sorarsa, telâşlanırız ve esniyerek başka bir işle meşgul oluruz, düşünmekten nefret ederiz. Ve bazan da bir bıkkınlık çöker düşüncenin mahiyetini bile bilmeyiz. Bu hususta ilk andan itibaren zihni tembelliğe karşı koymalıdır. Çocuklara okul sıralarında muntazam düşünmek eksersizleri yaptırılmalıdır.

Birçok defalar Schopenhauer'ın şu sözlerini işittim : "Okuma, düşün ! „ yahut başka bir deyişle : " Asla okuma, daima çalış ! „ tok bir söz, doğrusu. . Bu demek değildir ki bizi ilgilendirmiyen hiçbirşeye çalışmıyalım, yalnız alâka çekici olandan daha çok bizi ilgilendirene doğru gidelim. İlk merakla okuduklarımız daima nasıl okumamız lâzım geldiğini ifâde eder.

Toplusu, merakımızı tatmin etmek maksadıyla okuduklarımızla bilgimizi artırmak gayesiyle okuduklarımızı ayırıp içlerinden fikri inkişafımıza ve istifade edişimize en uygun olanı seçmeliyiz . Fakat, ne okursak okuyalım, evvelâ anlamalıyız ve anladığımız vakit de tenkit edebilmeliyiz. Herhangi bir fikir, şiir, doktrın veya bir sanat eseri karşısında düşünme kabiliyetimiz inkişaf ettirip onu daha iyi anlamak için ister istemez ona bir ifâde vermek mecburiyetindeyiz. Tenkit etmek veya hüküm vermek de bir çeşit düşünmektir.

Aydın insanlar, fikirler ve olaylar arasındaki münasebetleri

arar ve onların yanıbaşında veya ardında bir başkasını bulmadan karar vermezler. . İşte bu düşünceden başka birşey değildir ve sayısız insanın imkânları çerçevesine girer. Birçoklarını alâladelikten uzaklaştırıp ta kıymetli bilgilerle teçhiz edip olaylar arasına bırakınız yapıcı fikirlerin geliştiğini göreceksiniz. . Düşünce mevzu; araştırmadan önce zihinde olmayan tatmin edici birşeyin keşfi demektir.

Olaylar yalnız düşünce için materyellerdir. Düşünceler, yani zengin olayların hafızanızda doğurduğu ışık, çok dikkatle muhafaza edilmelidir. Bir kimsenin öğrendiğinden veya düşündüğünden istifade etmemesi bir tarlayı müşkilâtla sürdükten sonra mahsulü toplamak tenbelliğini göstermesi kadar aplallık sayılır.

Bir kimsenin fıkri çalışmaları üzerinde daima kıymetini muhafaza eden bir prensip te şudur: İyi kitap okumayınız. Bunun için hayat çok kısadır. Yalnız en güzellerini okuyunuz. Ve bunlardan da size en çok zevk verenlerini seçiniz. Büyük kitaplar, büyük adamlar, büyük meseleler, büyük doktrinler, büyük olaylar ve onların öğrettikleri dersler; derin düşüncelerin neticelerinden başka birşey değildir. Meşguliyetimiz derecesinde seçtiklerimiz de okadar ciddî olacaklardır. Garip değil midir ki, iş hayatında yuğrulmuş birçok kimselerin düşünme kabiliyeti çok geridir. Ve biz, bu noktayı hayretle karşılarız. . Şüphesiz sebeb kısmen şu olabilir: Yorucu çalışma veya bıkkınlık; derin ve ince düşünmeğe mani olur ve çok kere zihni çalışmalar için yer müsait değildir.

Diyorsunuz ki, " Vaktim olmuyor ! „ sözleriniz samimî midir ? Yoksa, herkesin söylediklerini mi tekrar ediyorsunuz. . Vakit yok? Vicdanınıza danışınız ve öyle cevap veriniz. . Hakikaten düşünmek için vakit yok mudur? Kazanılacak vakit, ailenize, eksersizlerinize ve arkadaşlarınıza, işinize hasredeceğinizden değil, zevk alamıyacağınız eğlencelerden olmalıdır. Kahvede tavla oynamakla geçen vakitden veya boş sözlere dair fıkir yürütmekten pekalâ elde edilebilir.

Çalışmak zevkinin ve tenbellik hissinin müsavi verildiği insan oğluna şu sözden daha cesaret verici ve doğru hiçbir şey söylenmemiştir: " Başlangıç bir işin yarısına gelmek demektir. „ Ve çok meşguliyeti olan insanlar herşeye vakit bulurlar. kavaiyatla uğraşanların ise, aksine, vakitleri olmaz !

Alâettin GÜNEYSU

HİKÂYE :

Arslan Efe

Yazan : **Salim Süha GÖKSAN**

Saatlerdenberi ince ve içli nağmelerle inleyen bağlamaya :

"Ay karanlık efem vurdular beni ; „
"Yarin çevresine efem sardılar beni „

Türkisiyle Çakır Tiz ve yanık iştirak ettiği zaman bütün efelerin kalplerinde arşlanların hislerine benzeyen tasmalar vardı... Onlar yedi kişiydiler... Çakır; her bakışiyle gönüllerde şimşekler çaktıran bu çapkın âdale, ruh gece kızı işte yine bu akşam bir kasırga, bir afet gibi bütün ruhları darmadağın etti... Büyük bir kül yığınından fışkırarak bazan parlayıp bazan sönen kızıl ve asabî alevlerin ışığında çehreler ne korkunç, ne garip şekiller gösteriyor... zaman zaman ta... gönülden zaptedilemiyerek taşan naralara karşı yamaçlar uzun ve tannan akislerle cevap veriyor... Bağlama durmadan yanık ses damlalariyle karanlığı inletiyor, inletiyor .

Çakır, şehvet dolu bir bükülüşten sonra pamuk elleriyle son kadehi Arslan Efenin dudaklarına yaklaştırırken karşı tepeden bir ses :

— Efeler iki karaltı yaklaşıyor ! . . .

diye gürledi... Bu ses âdəta bir fırtına tesiri yapmıştı. Yedi iri gölgenin sert hareketlerine silâh doldurulduğunu anlatân şakırtılar karışıyordu...

Arslan Efe :

— Efeler dağılın ve hazır olun!. diye bağırdı sert ve kaba hareketlerle gölgeler çabucak kayboldular... Çakır Arslan Efenin yanında kalmıştı.

Arslan Efe; Tanrının asalet ve kahramanlık harikasına bir örnek olsun diye yarattığı bu genç ve kusursuz Ödemişli erkek; ayın ve ateş ışığının gölgesinde çelik bir sütun gibi yükseldi ufuklara derin, derin baktı. Ta... karşı dağlarda bir ateş yanıyordu herhalde çobanların yahut yürüklerin yaktığı ateşten başka bir şey değildi. Efenin gözleri saniyelerce oraya takıldı kaldı. Küçük bir fener yahut mini mini bir yıldız şeklinde görünen bu ateş Efenin zaten çok taşkın bir hale gelen kanında sanki tutuşturan bir tesir yaptı. Evi yanıyor; köyü yanıyor Anadolusu yanıyor sandı... hislerinin o kadar tesirinde idiki : Kuvvetli ve asabî elleri çılgın bir atılışla mavzerini kavradı; sıktı, sıktı. Çakır korkmuş, Efeye sokularak adeta sarılmıştı... Tepeye tırmanan yolda üç gölge belirdi, demin meclisi darmadağın eden ses yine bağırdı !

— Efeler yabancı değiliz...

Yağız çavuşun sesini tanımışlardı. Böyle gece aleminde efeler dört tarafa nöbetci koymak suretile baskın tehlikesine karşı ihtiyatlı davranmayı unutmazlardı. İşte bu gece yağızda karşı tepenin nöbetcisi idi. Herkes mevzilerinden çıkarak ateşin etrafında yine bir halka tesbit ettiler. Fakat hepsi ayakta hepsi heyecanlı gelenleri bekliyorlardı. Üç gölge bekliyenlere yaklaştı en önde gelen genç bir subaydı.

— Merhaba efeler... Arslan efeyi görmek istiyorum... dedi... Subayın sesinde çok acele bir felaketi haber veren heyecanlar seziliyordu.. Efe ilerledi gene misafirin kuvvetli eli efenin ateş gibi yanan elini sert bir heyecanla sıktı. Bağırır gibi arkadaşlar; İzmiri gâvurlar bastılar... dünden beri sokaklarda Türk kanı akıyor... daha ne duruyorsunuz ? . . . dedi .

Arslan efenin damarlarına sanki yıldırım düşmüştü . Deminki hisler yine gözlerini kararttı evi yanıyor köyü ve Anadolusu yanıyor sandı .

İki sene varki arslan efe Bozdağının yalçın kayalıklarından Aydın ve Manisa ovalarına kadar bütün bu havalinin zaman zaman fırtınalar koparan bir âfatı olmuştur. Çılgın ve arsız sürüler halinde ana Vatanı yakan, kavuran, mahveden Yunan ordusu için Arslan efe çetesi iki yıldır korkunç ve müthiş bir belâ idi: Yunanlılar, çetenin üzerine zaman zaman taburlar hatta alaylar gönderdikleri halde hemen bütün mevcudu kırkı geçmeyen bu esrarlı kahramanlar kitlesinin bir ferdini bila elde etmeğe muvaffak olamamışlardı. Yunan Hükûmeti tarafından efeye para hatta rutbe bile teklif edilmiçti. Fakat yiğit efe her teklife karşı müthiş ve kati bir cevapla mukabele ederdi :

Baskın . . .

Çetenin son Aydın akınında Çakır ile üç arkadaşı Yunanlılara esir düşmüştü.

Gene subayın iki yıl önceki o gece :

— Gâvurlar İzmiri bastılar ne duruyorsunuz ? diye verdiği o uğursuz haberden sonra Çakır da Arslan efe çetesinin en kahraman bir üyesi olarak silâhını almış, cepeknini armalarla donatmış, bilhassa son akınlarda dişi bir arslan gibi atılmış, kükremiş ve saldırmşıtı. "Çakır efe„ ismide hemen Arslan efe kadar yunanlılarca korkutucu ve üşütücü bir tesir yayıyordu .

Çakırın esir olması daima zaferden zafere atılan çeteyi bir yıldırım tesiriyle sarsmıştı gönüller yaslandı, damarlar ateşten bir kinle gerildi dişler gıcırdadı efe hiç konuşmuyordu daima uzaklara dalan gözleriyle sinirli sert tavırlarile sanki behemhal tatbik edilecek olan çok pahalı bir intikam projesini hazırlıyordu O zaten bütün büyük işlerini hep bu uzak ufuklara dalarak hazırlardı . . . yanindakiler de bunu bildikleri için hırçın sabırsiz heyecanlarına rağmen efenin vereceği kararı ve emri bekliyorlardı... Gece alınan bir havadise göre Çakır vahşi Yunan efzenlarının hain arzularına dişi bir kaplan gibi karşı koyduğu için parça parça edilerek öldürülmüştü. Arslan efe sapsarı kesilmiş bir çehre ile ve titrek bir sesle kükrer gibi çeteye son kati emrini verdi. Silâhlar temizlendi, tekmil hazırlıklar bitirildi.

+

Akşam karanlığı Aydının üzerine yavaş yavaş çöküyordu... Harap olmuş sokaklarda sarhoş efzunlar dolaşıyor evlerden iğrenç ve kavgacı asker sesleri

taşıyordu Kasabanın kenarından sıyrılıp nihayetsiz perişan İncir bahçeleri arasına karışarak Aydın ovasında kaybolan büyük yolda bir gölge ilerliyordu: Ay dalgın bir hasta gibi göğün kenarından bakıyordu. çok defa birbiriyle birleşen bazan ayrılan bu çifte gölge sağdaki bir incir bahçesinde tam kaybolmuştu ki üçüncü bir gölge korkunç bir hızla onların girdiği yere atladı bir dakika geçmeden tok ve kaba bir silâh sesi işitildi ? . Biraz sonra yıldırım gibi bir atlı bahçeden fırlayıp ufuklara doğru uçmaga başladı. Kucağında bir yığın seziliyordu. Ona diğer atlılarda yetişti nal sesleri perde perde karanlığın içinde eridi gitti .

İşte çakırın intikamı için efe şimdi Aydının zalim ve kan içici komutanı alan Albay Aleksinin emir subayını beyniuden vurmuş kızını ufuklara doğru kaçırıyordu .

+ + +

Aydında barbarlar biribirine girmişti herkesin ağzında efenin ismi acı vezehirli bir sakız gibi çiğneniyordu. Ertesi gün efe Albay Aleksiye gönderdiği bir mektupta Aydindaki yerli ve hain Rumlardan yirmi beş kişinin kellesi gönderildiği takdirde güzel kızının geri verileceğini bildiriyordu.

İki hafta oluyor ki bütün koğalamalara rağmen dağdan dağa sihirli bir rüzgâr gibi esen, sıçrayan cete iki Yunan, tuburunu hırpalamış hatta perişan etmişti. Çok defa yalçın kayalarla makinalı ateşleri arasında sıkıştırdıkları Arslan efe beş dakika sonra çeviren kuvvetleri arkadan sarıveren bir mucize oluyordu. Artık herkeste, hatta Yunanlılarda bile efenin tanrısel bir tılsımla hareket etiği inancı hasıl olmuştu.

+ + +

Efenin bir gelin odası kadar süslü fakat çok esrarengiz mağrasında Albay Aleksinin kızı gözlerini ilk açtığı zaman karşısındaki korkunç manzaralarla adeta tehlikeli baygınlıklar geçirmişti her yeri ayrı ayrı titriyordu. Efe ile yalnız kaldıkları vakit efe çat pat bildiği yarım rumcasile ona çok sakin ve rahat olmasını onbeş gün geçmeden tekrar babasına gönderileceğini hiç bir surette kendisine fenalık yapılmıyacağını kuvvetle temin etti ve sözlerine ilâve ederek :

— Biz Türk'üz... Türkler misafirlerini bilhassa kadın olursa düşman bile olsa fenalık değil hürmet ve sevgi ile karşılarlar dedi .

Efe Ödemişliydi asıl adı Aziz olduğu halde daha küçükken gösterdiği asalet ve mertlik hareketleri dolayisiyle bütün mahalle ve okul arkadaşları kendisini Efe; Efe diye çağırırlardı. Babası ölüktü Ödemişteki iptidaî okulunu bitirince doğru Aydına bacını idadi müdürüne çıkarak okumak, yükselmek istediğini anlatmıştı Müdür çocuğun tavırlarındaki pürüzsüzlüğe asalete hayran olmuş ve hemen kaydını yaptırmıştı, İşte ondan sonra Aziz en haşarı fakat en çalışkan en terbiyeli bir öğrenci olarak Aydın idadisinin göz bebeği olmuştu onu sevmeyen yoktu. Onun için yapılamıyacak hiç bir şey olamazdı. Jestlerinde hiç kimseye nasip olmayan bir başkalık bir arslanlık vardı ki : Bütün arkadaşlarına kendisini hâkim kılıyordu. Ne yazıktır ki Okulun son sınıfından hayata atılmak mecburiyetini hisseden efe

Okulunu terk ederek Ödemişe dönmüş bir şarap fabrikasının sahibi olan bir Rum'a kâtip olmuştu. İşte bildiği rumca oranın yadigâriydi. Bir müddet sonra bir aile felâketi karşısında kaldı. Büyük bir namus hadisesi yüzünden bir cinayet işledi. Ve dağlara çıkmağa eşkiya olmağa mecbur kalmıştı.

+ + +

Artık bu dar ve esrarlı mağra güzel Yunan kızını eskisi kadar sıkmıyor duvarlardaki tüfekler Yataganlar kendisini korkutmuyordu. Kalbindeki üzüntü ve boğucu hislerin yanında şimdi yavaş yavaş başka türlü, yumuşak ve tatlı duyguların filizlendiğini genç kız adeta seziyordu.

+ + +

Yine yalnız kaldıkları zaman Efe kıza o günkü son yaptığı Yavuzkaya çarpışmasını anlattı, anlattı en sonunda kulağının kenarındaki bir sıyrıltıyı göstererek ilâve etti :

— İki kurşun kulağımın yanından geçti. Kız bütün dikkâtiyle dinliyordu Efe devam etti : Öyle anlaşılıyorki babanızda intikâm sevdası çok kuvvetli... Sana çok acıyorum güzel kız, fakat ne yapalım ölmeyince Albay Aleksi kızına kavuşamıyacaktır. Bu sözlerin arkasından çok manalı çok kayıtsız bir kahkaha ile güldü. güldü... Ayağa kalktı dolaşıyordu. Birden bire durdu kıza : — ha... bir haftadır senin adını hiç sormadım dedi. Efenin duruşunda ilâheleri bile çıldırtabilecek bir güzellik bir yiğitlik vardı, Şâhâne gözleri beyaz ve düzgün çehresi geniş ve kuvvetli omuzlarının altında süslü bir sıtun gibi duran güzel vücudiyle tarihî kahramanları andırıyordu. Dilber Rum kızı Efenin gözleri dalıp giden bakışlarını yere çevirdi vé cevap verdi.

— Benim adım mı ? güldü hafifce fıkırdadı :

— Benim adım Fadime tekrar bakışlarını Efenin gözlerine taktı çapkınlaşmak için adeta tevik bekliyordu. Kalktı bir kedi yumuşaklığıyle yaklaştı Kollarını Efenin boynuna doladı gözlerinin bütün şimşeklerini Efeninkine daldırarak böyle bir müddet kaldı içini çekerek Rumca :

— Ben babamın yanına gitmek istemezsem beni zorla gönderirmisin ?

Efenin kalbinden taşan bir ateş sanki bütün damarlarını tutuşdurdu. İri siyah gözleri, pembe ve toparlak çehresiyle bir taş bebeği andıran Rum kızının alnına dökülen kumral saçları kaldırdı dudaklar titriyerek birbirine yaklaşıyordu. Fakat Efenin gözleri yine karardı kızı anî bir şiddetle itti. Şimdi karşısında duran bu emsalsiz siyah gözler ona iki sene evvelki o geceyi o uzak dağ ışığını hatırlatmıştı bütün sinirleri gerildi avuçlarını sıktı yine köyü yanıyor; yine Anadolusu yanıyor sandı .

+ + +

Birgün Efe mağrâsına girdiği zaman Katinayı sedirin üzerine yüzü koyun uzanmış uyuyor buldu. Yavaşça yaklaştı kızın elleri ile yüzü arasında

Efenin resmi sıkışmışlı Efe dikkât etti fotoğrafın üzerinde yaşlar vardı. Bu maazara Efenin adeta başını döndürdü. Erkekce bir zevk duydu o da bir insandı bir kalp taşıyordu gitti karşıya oturdu beyninde bin bir zıt fikirler çarpışıyordu. Kız yavaşça gerindi ve uyandı Efeyi görünce çok utanmış ve bir gelincik gibi kızarmışlı kalktı Efeye doğru ilerledi yine kollarını onun boynuna doladı :

— Efe ! . . : dedi beni öldürüyorsun .

Efe boynuna dolanan iki sıcak kolu yavaşca indirdi düşündü. Her yeri titriyor gibiyde birden karar vermiş gibi sert :

— Hayır sevgili Katina yarın sevgili babana kavuşmuş bulunacaksın. dedi Rum güzeli gözlerini yere indirdi ağlıyordu isyan eder gibi Efeye döndü

— Ben buradan gitmiyeceğim efe babama kızın öldü diye bir haber göndermezmisin gülerek yaklaştı, sokulmak istedi ve devam etti :

— Hem ben artık Türk kızı olmak istersem kabul etmezmisin ? . Efe tekrar iliklerine kadar sarsıldı. Fakat yine sert fakât tatlı sesiyle cevap verdi

— Efelere namussuzluk teklif edilmez ben babana söz verdim söz bizce namus demektir. Babandan istediğim yirmi beş Rum kellesine karşılık o bize yirmi beş bin altın göndeımiş anlıyorumki Aydın ovasını kasıp kavuran komutan Aleksi zalim babvmız artık dünyanın en âciz en zavvllı bir adamı durumuna düşmüş zaten istediğim o yermi beş Rumun başını ben kendim koparmağa azmettim. Yarın yine babanın kızı olacaksın Güldü sevinmiyormusun ? . . . dedi kız sedire kapanmış ağlarken efe oradan uzaklaşmışlı

+ + +

Efeye zaman zaman Menderes ötelerinden, Sakarya boylarından havadisler hatta talimatlar ve emirler bile gelmeye başlamıştı. Arslan Efe Gazi bvşkumandanı Allâhı sever gibi seviyor Allàhtan beklediği şeyleri ondanda bekliyordu. Birgün eline geçen bir [Hakimiyeti Millîye] sayısında (Arslan Efe çetesinin harikaları) başlıklı bir yazıyı okuyunca Efe ömrünün en yüksek heyecanını duymuş adeta kendısinden geçmiş çetesinede bu satırları tahlil ede ede okumuş ve sanunda gür sesle :

— Efeler ! bu Vatan bu Millet uğrunda hepimiz şerefle öleceğiz diye bağırmış onlara söz vermiş onlardan söz almıştı.

Bundan sonra Arslan Efe çetesi Aydını iki defa bastı. Bütün bir yunan Tümenini kırk arkadaşile darmadağın etti bir defasında Aydında iki [illegible]saat için istirahat bile etti.

İzmire kaç kere heyecanlı saatler yaşatmışlardı hatta birgün yemiş çarşısına bir yıldırım gibi ansızın inen Efe iki Yunan Binbaşısının kafasını uçurmnş önlerine evvelâ hazırladığı (Şehit Fetinin Diyeti) levhasını bırakarak yine bir yıldırım gibi kaçmıştı .

+ + +

Bir aydan fazla oldu ki : Millî ordudan hiç bir haber alınamıyordu Efeler merak içindeydiler her ne olursa olsun durumu iyice anlamak lâzımdı Gerçi giden sonra geceleri kalabalık kitleler halinde tekrar dönen asker kıtalarının kaynamaları dikkatı çekmiyor değildi. Hatta cephe istikâmetine giden bu Alayı arkadau bir baskınla perişan ettikten sonra Efe biribirine karışan Yunanlıların İzmire doğru bütün hızlarıyle kaçlıklarını görünce durumda korkunç bir başkalık olduğunu anlamıştı. Yakaladıkları Yunan askerlerinden biri :

— Türkler Afyonu aldılar bizimkiler kaçıyor . . . demişti

Artık çete giden gelen toplanan bu perişan bu hercümerç olmuş Yunan kalabalıklarını bulutları dağıtan fırtınalar gibi parça parça etmeği kendisine zevkli bir oyun edinmişti .

Millî Ordu Uşak havalisine gelmişti zafer havadisleri biri birini kovalıyordu. Çete de son kat'i hazırlığını yaptı ovadan ovayı atlıyarak uçar gibi Aydını bastılar, Hemen hiç bir çarpışma bile yapmadan Şehre girivermişlerdi. Düşmanı kovalamağa lüzum yoktu onları zaten korku kovalıyordu bir kül harabesinden, yer yer yangından kurtulabilmiş taş binalardan başka hiç bir mevcudu olmayan Kasabada Çete emniyet tertibatını aldı. Efenin içinde fevkalâde zamanlarına ait hisler vardı. Yerinde duramıyordu. Kasabayı baştan aşağı dolaştı. Cesetlerden başka hiç bir şey görülmüyordu. Birden Efenîn gözüne ta karşı yamaçlardan bir köşk ilişti ağaçalrın arasında güzel bir kanarya kafesini andıran bu ev Efenin bütün vücudunu heyecandan titretti. Atını derhal o tarafa sürdü hiç bir hayat eseri yoktu. Albay Alekšinim saltanat ve debdesine sahne olan bu güzel bina bir mezarlık kulübesine benziyordu. Efe içeri girdı yukarı çıktı odalardan birinin kapısını açtığı zaman hayretten donakalmıştı. yerde yüzü üstü bir kız yatıyrodu. Güzel ipek gece elbisesi kanlar içindeydi. Efe cesede yaklaştı Katina. ta kendısiydi Albay Aleksinin kızı tıpkı efenin mağarasındaki sedirin üstüne uzanıp uyuduğu gibi yatıyordu. Efe eğildi kızı kaldırmak istedi kaskatı vücudu ürpererek tekrar bıraktı iri ve ateş dolu gözler soluk bir cam gibi dışarı fırlamıştı. Yırtılmış ve kan lekeleriyle kırmızı bir renk almış olan mavi elbisenin sol meme hizasında kanlar içinde bir fotoğraf kartının kenarı görünüyordu. Efe resmi çekti baktı sapsarı olmuştu kendi resmiydi mağarada duvara şöyle asıverdiği resim altında rumca bir kaç satır yazı seziliyordu efe kanları silerek bu yazıyı okudu

(Albay Aleksiain kızı işte bu Efe için öldü...)

Efe ayağa kalktı sönük ve ruhsuz gözlere uzun uzun baktı. Efeye her bakışta vatanı yanıyor, köyü yanıyor hissi veren o ateş ve hayat dolan şâhâne gözleri şimdi büyük yangınlardan sonra kalan sakin harap ve donuk kül manzaraları kadar hazin ve aldatıcıydı. Sanki her şey yanmış yanmış ve nihayet işte bu yerde yatan soluk ve renksiz gözler gibi acı ve hazin bir netice kalmıştı.

Salim Süha GÖKSAN

SİNAN İÇİN

Aradı "Sırf gerçeği„; Döndü başı her feylesofun
Şunu sezdiler en ucun :
"Üç köşeli billûr„ dur o,
Pertev süzen değil üç renk pertev salan "ÖZ - Nur„ dur O.
Nedir bu üç RENK ?
Gerçek : önünde baş eğilecek,

1

Doğru : erdemlik, eyi — komşuluk huyu,
Güzel : Şâşaası gerçeğin = hayâl, mut, emel.

2

Bilim : Gerçeği din belliyen kişinin yolu,
Din : Tek gayesi, tek tansuğu bilmenin doğruluğu.
Sanat : Gönül büğüliyen Aşk soluğu . . .
(O sırf, gerçeğe, öz nura, öz ışığa Aşk) tan doğmuş hayat.

3

Bilimde var nasıl : Makuulât Aşere
Dinde var öylece : Evâmir - i Aşere
Sanat için de evet : Mehâsin-i Aşere

●

Sen, ey Sinan = Ulu Sinan ,
Güzellik dinine eyledin iyman
O yüz'den baktın o sırf gerçeğe

Gençliğini verip bütün bu tecrübeye
Belledin gayet iyi
Mehâsin-i Aşereyi

4

Dikkatine çırak olsalar
Miymarları hep devrinin
Bu yeterdi onlara sönmez bir ün için .
Halbuki Sinan,
Senin dehan
Eserlerin
İçinde "Hu Hu„ sudur güvercinlerin
Kulaklarımıza uğultulu ,Ruuhh tan derin derin.

Sarığın mı o kubbeler?
Gözlerin mi o pencereler,
Kaşlarınmı o yayyy gibi kemer.
Süzülür nakışlı pencereden
Bol ışıklar vurur da her çiniye

Andırır o gümrâh, apak
Sakallarını ki tel tel, kucak kucak
Dökülürdü göksünde kaftan altındaki çitariya
Tası dönse ters şu gök kubbenin
Vursa burüşuk sırtına şu kürenin
Birbirine katılsa gök, yer
Harcına uyanık rüyaları kattığın kubben
Rabbin varır yuvarlanıp huzuruna der:
Mimar Sinan'ın aşkından yuğuruldum ben...

●

O kubbeler ki (Mehasin-i Aşere) si

Dayanık ; ebedi sayıklıyacak kadar.
Yumuşaklık ; Kirpiğimizi okşıyacak kadar.
Sâdelik ; Ferah iyman duruluğu gibi.
Ahenk ; Kader cümbüşünde akan selsebil cû gibi,
Heybet : Omuzlarında yuğurma gücünden eser.
Hesâbiyyet ; ki yüksek mühendisin başı yere düşer.
Canlılık ; yapısında solumakta yapıcısı misillü
Yaratış ; eserin örnekleri aşan yönü.
Kıvraklık ; "Savulun„ diyor gibi dağlara
Dekorlama ; Kemerleri gümüş bileziğe döndürür suda.

Yaşamak senin hakkın, ey deha.
Senin eserinde en güzel iddia. . .

Saffet TUNAY

4784 Yıllık Bir Mahsul

F I N D I K

Yazan : **Kemal PEKER**

(Halkevinde verilen konferansdan bir kısım)

Bir ülkenin üstünlüğü yalnız cihan pazarlarındaki ekonomik yerinin genişliği ile ölçülemez. bir milletin maddî kaynakları yanında manevî varlığı ve hars olgunluğunun da yer tutması gerektir.

Dünya ölçüsünde istihsalin %50 — 60 şı bizim olduğu için Türk ekonomisinde olduğu kadar yakın gelecekte de Türk edebiyatında yer alacağı şüphesiz olan fındığın mazisine bir bakış yapılacak olunursa köklerinin çok gerilere uzadığı görülür.

Kültürel menşei Asya olması bakımından söze Çin klâsıklarile başlıyoruz İsanın doğumundan 2838 yıl evveline ait olup Çinde bulunan bir el yazısına göre, Tanrının kullarına ihsan eylediği beş mukaddes gıda maddesi arasında fındığın da bulunduğu söylenir.

Eski Türklerce de fındığa manevi bir kuvvet izafe edilir; ayni zamanda sulh ve selâmet sembolü olarak tanılırdı. Uygur efsanesinde, gökten inen altın ışığın iki ağaç, huş ağacı ile FINDIK ağacının üzerine indiği ve Türk şevketinin tılsımı olan kutlu dağı vücuda getirdiğini görürüz.

Yunanlılarda Fındık ağacı :

Jupiter'in Maya adlı peri ile muaşakasından arkadya, kıt'asının bir dağında dünyaya gelen ve kendisinde kurnazlığın acı balı bulunan, başında ve ayaklarındaki kanatlarile rüzgâr gibi akıp giden Hermes — mezkûr'ün asası bir fındık dalıdır. Gök Tanrısı Zeüs'ün gazabına uğrayan bir Yunan yarım ilâhi olan Tantalus efsanesi de bu arada zikredilebilinir.

Romalılarda Fındık :

Kâhinlerle çobanların indinde kıymeti pek şumullü olan fındığın Romalıların örf ve âdetlerinde kökleşmiş bir önemi vardı. Büyük saadetler ancak fındık dalı yakmakla kutlulanırdı. Sihirbazlar ise efâki bir kudretin ibdalini fındık ağaçında görürlerdi.

Araplarda Fındık :

Hicrî 9 uncu yüzyılda yazılmış bulunan ahdari lügâtından, Arapların fındığa bındık dediklerini ve bu ırkın fındığı Emeviler zamanında Abdulmelikin kardeşi Müslümenin kumandasında, Karadeniz kıyılarından 99 yılında İstanbula uzanan ordunun geçişinden sonra tanıdığını görmekteyiz.

Arapcadan tercüme edilmiş meyvelerin esrarına dair kitapda, fındığı bize şöylece tanıtır :

" Fındık ağacından yılan, akrep gibi bütün zehirli hayvanlar kaçarlar, elinde fındık ağacından bir dal bulunan adam cümle afattan emin olur.,, deniliyor.

Fındık adının orijinal bir fıkrasına da Hint masalları kitabında rastlamaktayız.

İran edebiyatında fındık :

Fındığın İrandaki üretim durumu başlı başına bir konu olmak üzere burada İran edebiyatında yalnız zamanındaki şairlerin büyüklerinden olmayıp, tasavvuf bilgilerinde eşsiz olan Molla Caminin (Salaman ve apsal) manzum kitabının fındığa ait parçalarından bir iki örnek veriyoruz :

"Herbir parmak ucu boyalı olsun olmasın taze bir fındık veyahut güzel bir hünnap gibi idi. Bir başka beyitinde de şöyle deniliyor:

"Bazan kuru teller üzerine taze fındıklara benzeyen parmak uçlarını gezdirir. yaş kuru ne varsa hepsini yakar yandırırdı.

Türk halk edebiyatında fındık :

Hayatı hakkında kat'i bir şey bilinemiyen ve hiçbir yerde tetkik konusu olarak ele alınmamış bulunan İspartalı Seyranîn, Karadeniz kıyılarında yaptığı seyahata dair destanında fındık için söylediklerini alıyoruz:

"Andan Gireson'a düş olduk,
Fındığı ol diyarın ziyade bolca;
Çekilmiş kalesi yüceden yüce,

Arşa doğru çıkmış bürcü.

Bu şiirin 1251 yıllarında yazılmış olduğu ihtimali vardır.

Kitabı mukaddese göre fındık :

Sult yıllarında harici ticaret muvazenemizin 8 ilâ 12 milyon liralık kısmına sahip olan fındığın, yapılan devamlı incelemeler ve araştırmalar sonuncu olarak elde edilen dökümanter malûmata göre bu mahsulün din hayatına da girmiş bir bölümü olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz.

Milâttan önce 330 yıllarında mevcut ahti Atikin tekvin kısmının 10 ncu bab 37 ve 39 uncu ayetlerinden, fındığın şu güzel hikâyesini okumak mümkündür.

"Yakup, kendisi için kavak, fındık ve çınar ağaçlarından taze çubuklar aldı ve üzeklerinden kabuğunu soymbş çubuklardaki ak rengi meydana çıkararak çizgiler yaptı ve kabuğunu soymuş olduğu çubukları sürülerin içmek için geldikleri oluklara, su teknelerine koydu, koyunlar içmek için geldikleri zaman kızışırlardı ve sürüler çizgili, noktalı ve benekli doğarlardı,, denimektedir.

Fındığın dünya ansiklopedilerindeki yeri :

Fındık, badem, ceviz ve diğer meyvelerin kültürel menşeinin, Asyanın bize meşhul kalmış yerlerinde ehlileştirmiş olduklarını kabul eden kaynaklar vardır. Bu meyvaların bu derece kemale erdirilmesinin kadim ve yüksek bir medeniyete delâlet ettiğini ve bu medeniyetin eskiliğini nisbetle Yunan ve Roma Cumhuriyetlerinin çok daha yeni kaldığı ileri sürülmektedir.

Arkalojitlerin iddialarına bakılırsa onbin ve daha geri yıllara uzanan, batı Asyada Dicle ve Fırat vadilerinde böyle bir medeniyetin mevcut olduğu ve Nipor medeniyetinde de bu meyvelerin yetiştirilmekte bulunduğu kaydedilmektedir.

Pyrsos yayın evi tarafından çıkarılmış olan Yunan büyük ansiklopedisinin II inçi cilt 959 uncu sayfasında fındık hakkındaki bilginin en karekteristik parçalarını alıyoruz.

"Fındık botanik tabiriyle "Korylos,, yüksekliği azami 5 metreyi geçmeyen küçük ağaçlardandır, yaprakları yuvarlakça ve alt tarafları tüylüdür, meyvesi Leptokarion (ince ceviz) halk dilinde fındık ismini taşımakta olup yiyimi hoştur.

Yunanistanda ve anadoluda üç türlü fındık maruftur; Ağhiyar, Aynaros ve Karadeniz fındıklarıdır, menşe itibarile Japonyadır.

Treccani, İtalya büyük ansiklopedisinin 24 üncü cilt 876 ıncı sayfasındaki fındığa ait malûmat da şöyledir:

"Menşei Asya olan fındık ağacı, ilmî lâtincede korylus avellana'dır, İtalya'da ve Avrupa'da kendiliğinden çoğalmış olup İtalyada avellino eyaletinde ve Sicilyada yetiştirilir 800 ilâ 1200 metreye kadar yükselmektedir, taze ve kuru olarak yenildiği gibi şekerleme ve çikolata sanayiinde de kullanılmaktadır.

Britanya büyük ansiklopedisinin 13 üncü tabı II inci cilt 117 inci sayfasından hülâsa olarak şunları alabiliriz :

"Üç çeşit yerli fındık vardır, bu fındıklar Avrupa nevilerinden daha ufaktır, Amerikada Miyami, Kanada da Antoryo gibi şehirlerde çerezlik olarak yetiştirilmektedir.

Ayni ansiklopedinin 17 inci tabı 29 uncu cilt ve 118 inci sayfasında ;

"Fındık İsviçrede tarihten önce göllerin sığ yerlerinde kazıklar üzerinde inşa edilen meskenlerde yaşayan adamlar ile, Avrupanın diğer mahallerindeki yaşıyan adamlar tarafından yiyecek maddesi olarak kullanıldı. Fındık Romalılar tarafından da bazen kavrulmuş olarak yenilmiştir.,, denilmektedir.

Almanların 1884 de çıkardıkları Brokhavz Leksiko'nın 8 inci cilt 883 üncü sayfasından ;

"K. Kohn tarafından Pont dağlarında keşfedilen Korylus Pontika cins fındık, eski Greklerin Herekliotik ismini verdiği fındık tipidir. Korylus Avelino ise, Romalılar zamanında makbul tutulan bir fındıktı, bu çeşit bütün Avrupaya, Balkanlara ve Hazar denizine kadar yayılmıştır. Kültürel tip fındığın menşei Çin ve Moğuldur.,,

Başka bir leksikoonda, fındığın Almanyada ilk defa olarak 1593 yılında Frankfort şehrinde tanınmış olduğunu kaydeder.

On cilt olan ve fındığa ait bilgi 8 inci cilt 665 inci sayfasında bulunan Japon ansiklopedisinde ise:

"Fındık ağacı 6 ilâ 10 metre yüksekliğinde olup ilk baharda çiçek açar sert bir kabuk içindedir, beyaz ve yuvarlaktır, tadı kestaneye benzer. Çin millî tarihinin onbir cilde varan ansiklopedik kısmından bir iki örnek veriyoruz :

Kai - Pao - Peu adlı kitap şöyle anlatıyor :

"Fındığın yavan bir tadı vardır, zehirli değildir, yaşama kuvvetini artırır ve bağırsakları genişletir, açlığı iyi giderir. Satılmak için kabuklarile beraber sandıklara doldurulur, anbalaj edildikleri zaman kurtlanmamak için aralarına yemek tuzu serpilir.

Kadınlar tutumlu olduklarını göstermek için hediye olarak yalnız fındık kestane, hurma ve kurutulmuş et verirler, bu Çin de mukaddes bir adettir. Arap ansiklopedi müelliflerinden İbnül Avan, Arapların Sicilyayı istilâları sırasında fındık ziraatına dair yazdığı eserde toplu malûmat vardır.

Yine Arap müelliflerinden İbnül Fadıl'a görende, fındıkları hergün sulamak ve capalamanın faydalı olacağını yazar.

Fransız ansiklopedisinin 24 üncü cilt 1178 inci sayfesinden kısaca şunları alabiliriz:

"Fransa da meyve olarak yetiştirilen fındıklar eylülde toplanır, taze olarak yenir. Paris şehri senede 500 bin kilo sarfeder.

Romanya ansiklopedisinin 18 inci cilt 348 - 426 ıncı sayfalarında fındığa ait geniş bilgi verilmektedir.

Yunan Klâsıklarında Fındık :

Milâttan önce 280 - 370 yılları arasında yaşamış, Aristonun şakirdi Teotrast, fındık fidanının sulak yerlerde daha iyi geliştiğini ve meyvesinin kabuğunun düz ve üzerinde beyaz benekler bulunduğunu, birisinin yuvarlak yani tombul diğerinin sivri olduğunu kaydeder.

Sokrat'ın talebesi Yunan'lı filozof'un 401 yıllarında olimpiyat oyunları münasebetiyle neşredilen Anababasis kitabında Leptokarion diye bahsettiği ve Türkçe'ye yassı ceviz olarak tercüme edilmiş bulunan fındığın, onbinlerin ric'atinde Gireson civarında depolarla görüldüğünü söyler.

Lâtin Klâsıkları Aarasında Fındık :

Daha ziyade harp ve güreşlerden haz duyan Roma'lılar ayni zamanda çifçilik, ekincilik ve çobancılığa hayli önem vermişler ve bu işlerden de zevk almışlardı.

Milâttan önce 70 tarihlerinde doğan Virgiliüs'ün rüstai şiirlerinde fındık çoban aşklarının en büyük şahidi ve delili olarak gösterilir. Milâttan sonra 23 — 79 yıllarında yaşamış Plinüspün 37 ciltlik Tabiat tarihinin 56, 58, 92, 94, 402 inci sayfalarında fındık için pek geniş ölçüde malûmat bulunmaktadır.

İspanyol Klâsıklarında fındık :

Tarihi ominalardan biri olduğu kadar, fındık mevzuunun gelişimi bakımından dökümanter bir ehemmiyeti haiz olan ve orijinal nüshası Madrit Millî kütüphanesinde el yazması kitaplar arasında bulunan, 1403 yılında İspanya Kralı III üncü Aanri'nin Timurlenk nezdine elçi olarak gönderdiği mabeyincisi Roy Gotzalez Klavyo'nun seyyahat dönüşünde, Trabzon'dan fındık yüklü bir gemi ile 25 günde İstanbul'a gitliği beyan edilir.

Fındığın Tıp Tarihinde Tuttuğu Yer :

1800 yıl evvel yaşamış olan Yunanlı hekim Diskoridis'in eserlerinde fındık yağı kalitesinin üstünlüğünden ve fındıktan yapılan lâpanın şeker ve sütle karıştırılmasından elde edilen, içimi güzel ferahlık verici ve öksürüğe karşı faydalı bir içkiden bahsolunur.

Başka bir kaynağa göre fındık yapraklarından 25 gram bir litre sudan başlanarak fincan ile içilirse kanı temizleyici tesiri olduğu bildirilmektedir.

Büyük Türk hekim ve filozofu Ibni Sinan'nın kanununun 2 inci cilt müteferrik kısmında fındığa ait faydalı bahisler bulmak mümkündür.

18 inci yüzyıl sonlarına doğru tertip edilmiş bir el yazısında da fındık hıyası ruhu için müfettihtir, iştimali 15 - 20 katredir.

Tıp tarihimizde eski tedaviler arasında ilâç ve mukavvi olarak fındığa yer verilmiş bulunduğunu, Topkapı Sarayı müzesi Enderun kütüphanesinin

3633 sıra sayısında kayıtlı bulunan şair Abdulhak Hamidin babası hekim başı Hayrullah efendinin beyt-i dehkani 1264 yılında basılmış kitabının cilt I sayfa 150 sinde :

" Fındık meyvaları kabız ve âsirül hazım ve müvellidülriyah olup rûgani saçları bitürmek ve cilüdü yumuşatmak üzere memduhdur. „ Denilmektedir.

Dünya tıp âlimleri raporuna göre, bir insanın güçlü kuvvetli olabilmesi için, senede enaz 15 kilo fındık yenilmesi tavsiye edilmektedir.

Diğer bir kitapda da, fındığın sair kuru meyvelerle mukayesesi şöylece yapılmaktadır :

Meyveler	Azotlu maddeler	Yağlımad.	Karbon	İtrat	Kalori
Fındık	13.32	56.09	12,17	64	636
Ceviz	14.08	52 62	15 48	96	619
Badem	17.61	48.85	16.87	75	605

olarak gösterilmiştir.

Albominli maddeler, vücudumuzun muhafaza ve aşınmasını, karbon ve itratlar da hararet ve enerjisini temin ettiğine göre, fındık kalori ve yağlı maddeler bakımından diğer meyvelerden üstün bir durum arz ediyor demektir.

Botanik Durum :

FINDIK :

Fındık, ani hava değişiklikleri, sıcak ve souk rüzgârlar, donlar, sürekli karlar kurak ve çorak iklimlerden hiç hoşlanmaz, bu iklimlerde üreme ve üretme imkânları daha çok zor elde edilir ve mahsuldan lâyıkile istifade edilemez. Daha ziyade mutedil ve orta iklimi sever bilhassa toprak ve havasında muayyen bir rutubetin bulunması, fındık ağacınınbüyüyüp serpilmesine ve verim kabiliyetin artmasına sebep teşkil eden başlıca âmillerden biri olarak gösterilir.

Dünya üzerinde bu iklime sahip toprak bütünlüğü ehli fındığın doğup yaşadığı başlıca istihsâl sahasıdır ve cihan haritasındaki yeri 37-42 arzı şimalî olarak tayin ve tesbit edilmiştir.

İKLİM :

Fındık mıntakasındaki iklimin hususiyetleri bariz ve karekteristiktir. Yılda vasatî olarak 1000-2000 milimetre teresşübat vardır. Bazı yıllar yaz mevsiminin kurak gitmesinden bu miktarın pekaz altına düşerse de hiçbir zaman 800 900 milimetreden daha aşağı inmez. Fındığın, toprak ve havasında aradığı rutubet miktarının fındık mıntıkasında mebzulen bulunması, fındık zıraati şartlarından olan en mühim unsuru mevcudiyeti noktasından şayanı memnuniyet bir haldedir. Senenin her mevsiminde yağan yağmurların kâfi derecedeki rutubeti temin etmesinden, fındıklarımızı sulamak hiçbir zaman mevzubahis olamamıştır- Esasen arazi teşekkülâtı bakımında buna imkân olmadığı da düşünülürse, tabiatın mebzul yağmur şeklindeki bu lütfü kendiliğinden anlaşılır.

Fındık dikimi :

Az emekle meydana gelen ve çok para getiren fındığın üretimi için intihap edilecek yer, o zamana kadar hiç işlenmemiş, ekilip biçilmemiş ve uzun zaman kazınmamış bulunuyor ise, böyle topraklarda birinci ve ikinci teşrin aylarında krizma yapılır.

Toprak derince kazılır, ocaklar arasında 4 - 5 metrelik mesafe bırakıl-

mak suretile 15 - 20 santim derinliklerinde çukurlar meydana getirilir ve bu çukurlar bir müddet açık bırakılır, dikim işi B. Teşrin ve B. kânunun 15 şine kadar yapılır, her ocağa 5 ten 8 ze kadar fındık fidesi dikilir, eğer bu aylar zarfında fideler dikilmemiş ise bu iş şubat ve nisan aylarında da yapılabilir.

Fındık üretimi eşkinlerle yapıldığı için seçilecek fidelerin pek yaşlı olmaması, köklü bulunması, dinç ve verimi bol ağaçlardan alınması her bakımdan faydalıdır. Fındık fidesi dikildikten üç yıl sonra az miktarda olmak üzere fındık vermeye, dördüncü ve beşinci yıllarda bu miktar tedrici bir surette artmağa başlar ve yirminci yıla kadar mahsul her yıl biraz daha fazlalaşır, toprağı üretime elverişli olan bahçelerden 25 - 30 yıl içinde muntazam mahsul elde edilirse de bundan sonraki yıllarda ağaç dallarının uçları tedricen kurumağa ve mahsul verme kabiliyeti de her yıl biraz daha noksanlaşmağa, bu dalların kesilip tazelendirilmesi suretile fındık ağaçlarından 40 - 50 yıl mahsul almak mümkündür

Çoruh içlerinden başlıyarak Ünye, Terme içlerine kadar varan ve dayanan doğu Karadeniz bölgesinin birbuçuk iki milyona yakın halkının, ayçiçeğinin daima güneşe baktığı gibi, baş tacı tek mahsul fındığına bakmakta olduğunu bu arada iktisadi öneminden ötürü belirtmek isteriz.

Ekonomik durum

Türkiye fındık istihsalâtı ve ihracatı daima dünya fındık mevzuunun ön safında gelmekte ve her zaman için yüzde 50 ve daha üstün bir rakam vermektedir.

1929—1937 Dünya fındık rekoltesi yekûnu Amerika hariç 923.500 ton tutmakta olup dokuz yıllık bu istihsalde Türkiye'nin hissesi 475.100 İspanya 242.900 İtalyanın ise 205 500 ton tutmaktadır. ki her iki rakip memleketin rekolte yekûnu 448.400 tonu bulmakta, yalnız türkiye istihsalâtı 27.700 ton bir farkla başta gelmektedir,

Türkiye fındık ihracatının millî gelir muvazenesindeki % nisbeti ile yıllar ortalamasına göre 1929 1937 yılları ihracatına ait tablo aşağıya alınmıştır.

Yıllar	Kıymet TL.	Yüzdesi
1929	4. 578. 000	% 3. 6
1930	10. 292. 000	% 6. 7
1931	9. 272 000	% 7. 2
1932	6. 956. 000	% 5. 7
1933	7. 839. 000	% 8. 1
1934	7. 195. 000	% 7. 8
1935	10. 215. 000	% 10. 64
1936	13. 533. 000	% 11. 25
1937	10. 694. 000	% 7 . 24

Kemal PEKER

Giresun Türküsü

Ufkumdaki yeşil yalı
Kenarında çınar dalı
Gönlümde sevda masalı
Bulut ağlar mor dağında.

Ayşe bacım gelin olur
Pembe saçlı elin olur
Günler geçer gelin olur
Saçlar kurur şen bağında

Keklik seker bülbül öter
Ayrılırlar teker teker
Şu gök deniz neme yeter
Ayşe bacım ırağımda

Gönlümdeki yeşil yalı
Kenarında çınar dalı
Bu sevdayı unutalı
Güller açar otağında.

Dertli dere akar gider
Irgat kızan,bakar gider
Ayşe bacım gelin olmuş
Yüreğimi yakar gider

Ay buluta dalmalı
Dağlar taşlar soyunalı
Kızlar ırmakta yunalı
Betim benzim akar gider.

Keklik uçtu çal dağına
Düştüm bu sevda ağına
Ayşe bacım duvağına
Beyaz güller takar gider

Ufkumdaki yeşil yalı
Kenarında çınar dalı
Bu masalı unutalı
Güller açar otağımda

Al—Gün

Yetimlik Üstüne

M. B. Dayımoğlu'na

Babam ben doğmadan ölmüş ,
Genç yaşta dul kalmış anam .
Yememiş yedirmiş bana ,
Giymemiş giydirmiş .
Saçını süpürke edip uğruma ,
Büyütmüş adam etmiş .

Ağacını yetiştirdi amma ,
Meyvesini yemeden gitti .
Gülmedi bir gün yüzüm ,
Bu yetimlik tüketti beni .

Burhan SUNAR

Bayrağım

Ey sevgili şanlı bayrağım,
Hür yurdumun, hür kızısın
Saygı sana namlı Bayrağım
Yurdumun Ay yıldızısın

Hor bakma ki güzelimsin
Senin yoluna fedaiyim.
Yoktur cihanda bir dengin
Rengine kurban olayım.

Yükseltmeğe ahtım kavi
Yüksel yüksele bildiğine
Sen kızılsan gökte mavi
Örneksin Türk benliğine

Orta Ticaret okulu 28 Nolu
Turgut Ardahanlı

BAHAR

Kuşlar şarkıcı oldu,
Tabiat düğün evi.
Konuk geldi leylekler
Tâ Peygamberler diyarından beri...
Meyve ağaçlarının
Yeşil bürümcekli bacı oldu kimi,
Kimi allı pullu gelin.
Güneş doğdu başlarına;
Semtlerine varılmıyor şimdi:
Bır gurur,
Bir koku,
Bir nazlanış...

Ve, haktâlâ hazretleri
Halı yaptı çimenlerin,
Çiçeklerden nakış koydu,

Neşelendi insan oğlu,
İnsan oğlu içinden bir şükür duydu...

M. Bahtiyar Dayımoğlu

Devlet denilen şeyin ne ile idare olunduğunu, köy ihtiyarları hiç olmazsa bizim kadar bilirler. Bu memleketin her köyünde bir başvekil oturduğunu hesap ederek söz söylemeliyiz. 1930

İSMET İNÖNÜ

TÜRK'ÜZ

Dünya tanır biz Türk'üz savaştan eksilmeyen
Şanlı kılıç ağzından pis kanları silmeyen
Korku sarsılma nedir ebediyen bilmeyen
Dünya tanır biz Türk'üz savaştan eksilmeyen

Bütün Asya, Avrupa dört yana kol atmışık
Uçsuz kumlu çöllerde yeşil bahar yarattık
Şahlanan milletleri hazan gibi sarattık
Tarihlere mucize, harikalar şan, kattık

Biz; engeller bilmiyen, gökleri aşan Türk'üz
Biz; çağlayıp köpüren, bentlerden taşan Türk'üz
Biz; Yurt için şimşekle, gökle yarışan Türk'üz
Biz; Engeller bilmeyen, gökleri aşan Türk'üz

İbrahim Dede

> Eğer bir vatanda vatandaşlar, devletin kendilerine tahmil ettiği vazifeyi kâmilen ifa ettikten sonra eğer ayrıca vatana karşı borçları, ve vatanın atisine müteallik hususî endişeleri vaki olursa ve buna ait vazifeleri kendiliklerinden tekabbül ederlerse o vatan cami olduğu efradın her birisinin kemali emniyetle yeddi emniyetinde bulunuyor demektir.
>
> 1925
>
> İSMET İNÖNÜ

resim öğretmeni Hamit Toktay'ın 13 parça eserinden (11) tanesi yağlı boya tablosu, Rıfat Akaltanın (10) parça yağlı boya natürmort ve kuru boya manzaraları. Yaşar Tanjunun sulu boya ile yapılmış Şehit vakk'asiyle iki mahalle, iki yağlı boya deniz resmi vardı. Agâh Yosmanın karakalem Atatürk portresi en çok dikkat çeken örneklerdi. Orhan Berkerin (9) karakalem (3) sulu boya tablosu vardı ki Orhanın yaşından beklenilmiyen bir olgunluktaydı...

Kız sanat okulunun süsleme sanatı motiflerinden çeşitli levhalar dikkati çeken ayrı birer güzellikti. Bu sergide göstermeğe konulan eser sayısı 173 tü...

● 23-4-946 : Çocuk haftasının Halkevinde yapılan açış töreni o günün akşamı başöğretmen ve merkez eğitim memuru Ali Riza Yavsı tarafından verilen "Çocuk ve 23 Nisan ruhu" adlı bir konferans verilmiş, çocuklara marş, şiir, monoloğlar söyletilmiş derecelere ayrılıp hediye dağıtılmıştır.

Büyük Türk sanatkârı, Koca Sinanı anmak için 9/4/946 salı akşamı Halkevinde bir tören yapıldı. Arkadaşımız Behçet Alptekin, Sinan'ın eserlerini ve hayatını çok canlı bir şekilde anlattı. Saffet Tunay'ın yazdığı (Sinan için) adlı şiirini İslâhat Altay okudu:

Ulu Selimiye önlerinde biz
Bir yıl dönümünü hep yade geldik.
Temiz duygularla taştı kalbimiz.
Sinan! Sinan! diye feryada geldik!...

●

Hürmetle anarak koca ismini,
Eşsiz mabedine yüz sürüyeruz.
Gökte kucaklarken melekler seni
Ruhunun önünde eğiliyoruz.

●

Gönülden anıyor seni her insan,
Herkesin kalbinde yer bulacaksın
Yükseldin tanrıya yaklaştın Sinan
Yüz yıllar geçsede var olacaksın

●

Adın cihana bak haykırıyor;
Taştan yarattığın bu ölmez eser
Göklerde hep seni sorup arıyor,
Sayısız kubbeler ve minareler.

Fiatı : 25 Kr.

SAYI 40

AKSU

Giresun Halkevi Dergisi

1 - Temmuz - 1946

" Kabotaj „ Bayramının Kutlu yıldönümü

YEŞİLGİRESON Matbaası
GİRESON

